

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Волинський національний університет імені Лесі Українки

Факультет (інститут) географічний

Кафедра економічної та соціальної географії

СИЛАБУС

вибіркового освітнього компонента

ГЕОГРАФІЯ СВІТОВОГО ГОСПОДАРСТВА

підготовки _____ бакалавра _____

галузі знань _____ 01 Освіта / Педагогіка _____

спеціальності _____ 014 Середня освіта (Географія) _____

освітньо-професійна програма Середня освіта. Географія. Економіка _____

Силабус вибіркового освітнього компонента «ГЕОГРАФІЯ СВІТОВОГО ГОСПОДАРСТВА» підготовки бакалавра, галузі знань 01 Освіта/Педагогіка, спеціальності 014 Середня освіта (Географія), за освітньою програмою Середня освіта. Географія. Економіка.

Розробник: Мандрик І. П., доцент кафедри економічної та соціальної географії, кандидат географічних наук, доцент

Погоджено

Гарант освітньо-професійної програми:

Ткачук Н. М.

Силабус освітнього компонента затверджено на засіданні кафедри економічної та соціальної географії протокол № 7 від 13 січня 2025 р.

Завідувач кафедри:

Погребський Т. Г.

I. Опис освітнього компонента

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійна програма, освітній рівень	Характеристика освітнього компонента
Денна форма навчання	Галузь знань 01 Освіта/Педагогіка Спеціальність 014 Середня освіта (Географія) Освітньо-професійна програма Середня освіта. Географія. Економіка Освітній рівень бакалавр	Вибірковий
Кількість годин/кредитів 150/5		Рік навчання 4
		Семестр 8-ий
		Лекції 10 год.
		Практичні (семінарські) 20 год.
ІНДЗ: немає		Самостійна робота 110 год.
		Консультації 10 год.
Форма контролю: залік		
Мова навчання Українська		

II. Інформація про викладача

Викладач	Мандрик Ірина Петрівна
Науковий ступінь	Кандидат географічних наук
Вчене звання	Доцент
Посада	Доцент кафедри економічної та соціальної географії
Телефон	+380508874739
e-mail	Mandryk.iryana@vnu.edu.ua
Дні занять	http://94.130.69.82/cgi-bin/timetable.cgi

III. Опис освітнього компонента

1. Анотація курсу. Освітній компонент «Географія світового господарства» висвітлює питання щодо етапів розвитку світового господарства, його функціональної і територіальної моделі, провідних трендів структурних змін під впливом науково-технічної революції. Вивчення освітнього компонента формує розуміння сучасної структурної та територіальної організації світового господарства, тенденцій у світогосподарських зв'язках. Здобувачам освіти запропоновано вивчення основних галузевих систем світового господарства: промисловості; сільського господарства, транспорту і зв'язку, сфери послуг.

2. Пререквізити і постреквізити.

Пререквізити. Історична географія з основами етногеографії, Географія промисловості, Географія транспорту, Політична географія, Регіональна економічна і соціальна географія.

Постреквізити. Просторовий аналіз, Географія світових ринків, Соціально-економічна статистика, Методика навчання географії у закладах загальної середньої освіти.

3. Мета і завдання освітнього компонента

Мета освітнього компонента – формування сучасного суспільно-географічного мислення та системи спеціальних знань з проблем дослідження світового господарства як глобальної географічної системи.

Завдання освітнього компонента:

- з'ясувати вплив природно-географічних умов, соціально-економічних і техніко-економічних чинників на географію галузей і виробництв світового господарства;
- дослідити динаміку змін у галузевій і територіальній структурі провідних секторів (галузей) світового господарства;
- провести просторовий аналіз системи потоків товарів, послуг і фінансових ресурсів;
- виявити місце окремих держав світу у міжнародному поділі праці;
- виявити глобальні проблеми світового господарства та визначити шляхи їх подолання.

4. Результати навчання (компетентності).

На основі вивчення здобувач має набути таких компетентностей:

Інтегральна компетентність. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі у галузі середньої освіти, що передбачає застосування теоретичних знань і практичних умінь з наук предметної спеціальності, педагогіки, психології, теорії та методики навчання і характеризується комплексністю та невизначеністю умов організації освітнього процесу в закладах середньої освіти.

Загальні компетентності.

ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу, до застосування знань у практичних ситуаціях.

ЗК2. Знання й розуміння предметної області та професійної діяльності.

ЗК3. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово, до комунікації іноземною мовою за предметною спеціальністю.

ЗК4. Здатність орієнтуватися в інформаційному просторі, здійснювати пошук, аналіз та обробку інформації з різних джерел, ефективно використовувати цифрові ресурси та технології в освітньому процесі.

ЗК7. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства; усвідомлення цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідності його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні

ЗК8. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та значення у розвитку суспільства, техніки і технологій.

ЗК10. Здатність поважати різноманітність і мультикультурність суспільства, усвідомлювати необхідність рівних можливостей для всіх учасників освітнього процесу

Фахові компетентності (ФК)

ФК1. Здатність перенесення системи наукових знань у професійну діяльність та в площину навчального предмету.

ФК2. Здатність забезпечувати навчання учнів державною мовою; формувати та розвивати їх мовно-комунікативні уміння і навички в області предметної спеціальності.

ФК3. Здатність здійснювати цілепокладання, планування та проєктування процесів навчання і виховання учнів з урахуванням їх вікових та індивідуальних особливостей, освітніх потреб і можливостей; добирати та застосовувати ефективні методики й технології навчання, виховання і розвитку учнів.

Предметні компетентності (ПК)

ПК1. Здатність усвідомлювати сутність взаємозв'язків між природним середовищем і людиною, розуміти та пояснювати стратегію сталого розвитку людства.

ПК2. Здатність доцільно і критично використовувати географічні та економічні поняття, концепції, парадигми, теорії, ідеї, принципи для пояснення письмовими, усними та візуальними засобами географічних явищ і соціально-економічних процесів на різних просторових рівнях (глобальному, регіональному, державному, локальному).

ПК3. Здатність застосовувати базові знання з природничих та суспільних наук у навчанні та професійній діяльності при вивченні Землі (світу), материків і океанів, України.

ПК4. Здатність розуміти та пояснювати особливості природних компонентів і об'єктів у сферах географічної оболонки, взаємозв'язки в ландшафтах.

ПК5. Здатність пояснювати закономірності територіальної організації суспільного виробництва, просторових процесів і форм організації життя людей.

ПК6. Здатність встановлювати роль і місце України у сучасному світі в контексті географічних та економічних чинників її розвитку, аналізувати й пояснювати особливості геопросторової організації природи, населення і господарства України та регіону.

ПК. 9. Здатність відтворювати основні теорії та закони економіки, оцінювати нові відомості й інтерпретації в контексті формування в учнів системних економічних знань, компетентності підприємливості та фінансової грамотності.

5. Структура освітнього компонента

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лек.	Практ.	Конс.	Сам. роб.	Форма контролю
----------------------------------	--------	------	--------	-------	--------------	-------------------

						Бали
Змістовий модуль 1. Теоретичні засади вивчення світового господарства.						
Чинники розвитку світового господарства						
Тема 1. Світове господарство як глобальна географічна система. Вплив НТР на структуру світового господарства	25	2	2	1	20	ДС, РМГ, ПЗ/6
Тема 2. Природні умови і ресурси світового господарства	18	-	2	1	15	ДС, УО, ПЗ/6
Тема 3. Населення і трудові ресурси як чинники розвитку світового господарства	18	-	2	1	15	УО, ПЗ/6
Разом за змістовим модулем 1	61	2	6	3	50	18
Змістовий модуль 2. Галузева і територіальна структура сучасного світового господарства						
Тема 4. Географія промисловості світу	22	2	4	1	15	УО, П, ДС, ПЗ/12
Тема 5. Географія сільського господарства світу	20	2	2	1	15	УО, РМГ, ПЗ/6
Тема 6. Географія світового транспорту і зв'язку	20	2	2	1	15	УО, ДС, ПЗ/ 6
Тема 7. Роль сфери послуг у світовому господарстві	19	-	2	2	15	УО, Р, П/6
Тема 8. Міжнародні економічні відносини і світогосподарські зв'язки	20	2	2	1	15	УО, П, ПЗ/6
Тема 9. Глобальні проблеми світового господарства та шляхи їх вирішення	18	-	2	1	15	УО, ДС, ПЗ//6
Разом за змістовим модулем 2	119	8	14	7	90	42
Контрольна робота						Т/30
Самостійна робота (реферат)						Р/10
Усього годин	180	10	20	10	140	100

*Форма контролю: ДС – дискусія, УО – усне опитування, ПЗ – виконання практичних завдань, П – презентація, Т – тести, РМГ – робота в малих групах, Р – реферат.

6. Завдання для самостійного опрацювання

Самостійне завдання полягає у виконанні реферату відповідно до поданої нижче тематики. Самостійна робота повинна мати обсяг 10-15 сторінок рукописного тексту на аркушах формату А-4, переплетених або поданих у файловій папці. У роботі мають бути представлені такі структурні частини: титульна сторінка, оформлена за стандартними вимогами, зміст, вступ із обґрунтуванням структури роботи, основна частина, висновки, список використаних джерел, додатки.

При вивченні освітнього компоненту «Географія світового господарства» здобувачам освіти пропонується самостійно опрацювати такі теми:

Завдання для самостійної роботи

1. Етапи розвитку світового господарства.
2. Закономірності розвитку і розміщення світового господарства.
3. Економічна інтеграція, глобалізація, регіоналізація як основні риси сучасного світового господарства.
4. Міжнародний поділ праці як основна наукова категорія географії світового господарства.
5. Географія мінеральних ресурсів світу.
6. Водні ресурси світу та їх використання.
7. Природно-рекреаційний потенціал світу.
8. Ресурси Світового океану: географічний аспект.
9. Трудові ресурси як чинник розвитку світового господарства.
10. ТНК та їх значення у світовому господарстві.
11. Географія гірничодобувної промисловості світу.
12. Паливно-енергетичний баланс світу: історико-географічні аспекти.
13. Географія світового автомобілебудування.
14. Географія світового виноробства.
15. Географія світового рибальства.
16. Географія світової кіноіндустрії.
17. Міжнародний туризм як галузь світового господарства.
18. Географія світової науки.
19. Географія світового зв'язку.
20. Географія світової торгівлі товарами.

IV. Політика оцінювання

Політика викладача щодо здобувача освіти

Для одержання високої рейтингової оцінки здобувачам освіти необхідно: не пропускати навчальні заняття, не спізнюватися на них та не займатися сторонніми справами на заняттях; чітко й вчасно виконувати практичні завдання та завдання для самостійної роботи; виключати мобільний телефон під час занять і під час контролю знань; виконувати контрольні роботи.

За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватися в он-лайн режимі (змішана форма навчання) за погодженням із деканатом та керівником курсу.

Оцінювання знань здобувачів з освітнього компонента «Географія світового господарства» базується на основі Положення про поточне та підсумкове оцінювання знань здобувачів вищої освіти у Волинського національного університету імені Лесі Українки (<https://bit.ly/3CuizWf>) та здійснюється на основі результатів поточного контролю знань здобувачів. Поточний контроль реалізується у таких формах: виступи на практичних заняттях, виконання та захист практичних робіт, написання контрольної роботи у вигляді тестів, контроль засвоєння того навчального матеріалу, який запланований на самостійне вивчення здобувачем. Завдання із цих видів поточного контролю оцінюються в діапазоні від 0 до 100 балів.

Під час здійснення контролю на практичних заняттях враховуються: рівень знань, продемонстрований у відповідях і виступах на практичних заняттях; активність під час їхнього обговорення; результати виконання і

захисту практичних робіт, експрес-контролю тощо. Теми практичних занять сформовані із поєднання усних запитань для обговорення та практичних завдань (розрахунково-аналітичні завдання, складання картосхем, таблиць тощо) та оцінюються за 6-ти бальною шкалою (1-6 бали). Максимально за практичні роботи максимально можна отримати 60 балів. У разі, якщо практична робота виконана із запізненням понад тиждень (без поважних причин), виконана вчасно, проте не захищена, бал знижується на 10 % від максимального балу.

В кінці вивчення освітнього компонента на останньому аудиторному занятті пишеться контрольна робота у вигляді тестів, за яку максимально можна отримати 30 балів.

Рейтингова система оцінювання передбачає накопичення балів за різнобічну навчальну діяльність здобувача упродовж семестру, а саме таку, що не передбачена формами поточного контролю. Так, здобувач освіти може отримати додаткові (бонусні) бали за участь у наукових конференціях, олімпіадах, у конкурсах наукових студентських робіт, підготовку наукових публікацій (з тематики освітнього компонента); а також за активність на заняттях до 20% максимального поточного балу.

Політика щодо академічної доброчесності

Політика щодо академічної доброчесності регулюється Кодексом академічної доброчесності ВНУ імені Лесі Українки (<https://bit.ly/3k3HKZq>), згідно якого здобувач зобов'язаний самостійно виконувати навчальні завдання, завдання поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей), вказувати джерела, якими послуговувався, додавати їх опис до кожного виду роботи, не поширювати та не копіювати авторські матеріали, не вдаватися до обману та списування, надавати достовірну інформацію про результати власної навчальної або наукової діяльності. Роботи, у яких виявлено плагіат, так само як і однакові роботи різних здобувачів освіти, не оцінюються.

Політика щодо дедлайнів та перескладання

Поточний контроль засвоєння навчального процесу за темами освітнього компонента здійснюється під час проведення практичних занять згідно з розкладом.

Якщо здобувач освіти отримав бал за темою освітнього компонента менший за максимальний, він має право лише один раз повторно скласти поточний контроль за темою (усна відповідь та виконання завдань). Зараховується найвищий результат. Скласти поточний контроль за темою можна на консультації у вільний від аудиторних занять час.

У випадку, якщо здобувач освіти не відвідував окремі аудиторні заняття (з поважних причин), він має право на консультаціях, а також з використанням ресурсів електронного курсу на платформі Moodle, відпрацювати пропущені заняття та добрати ту кількість балів, яку було визначено на пропущені теми.

Ліквідація академічної заборгованості здійснюється централізовано для усіх здобувачів освіти у визначений викладачем час. З графіком консультацій можна ознайомитися на кафедрі та на електронному курсі на платформі

Moodle. Кінцевий термін перескладання та ліквідації заборгованості обмежується початком заліково-екзаменаційної сесії.

У разі здобуття здобувачем навичок і умінь у неформальній та/або інформальній освіті порядок і процедура їх визнання регламентується відповідним Положенням про визнання результатів навчання, отриманих у формальній, неформальній та/або інформальній освіті у Волинському національному університеті імені Лесі Українки (<https://bit.ly/3WUSIPu>). Згідно з цим положенням здобувачам можуть бути зараховані результати такого навчання, які за тематикою, обсягом вивчення та змістом відповідають одному заліковому модулю загалом (але не більше 6 кредитів за навчальний рік) до початку вивчення освітнього компоненту.

Здобувач, який проходить підготовку з використанням елементів дуальної освіти, повинен чітко дотримуватися індивідуального плану відповідно до Положення про підготовку здобувачів освіти у Волинському національному університеті імені Лесі Українки з використанням елементів дуальної форми здобуття освіти (<https://bit.ly/3Qn1ByM>). Знання, уміння, компетентності здобувачів оцінюються представниками закладу чи підприємства (де здобувач набуває певної кваліфікації на основі договору) та викладачем університету.

V. Підсумковий контроль

Формою підсумкового контролю є залік. Залік виставляється за результатами поточної роботи за умови, що здобувач освіти виконав усі види запланованої навчальної роботи протягом семестру: аудиторної роботи під час практичних занять, самостійної роботи, контрольної роботи.

У випадку, якщо здобувач освіти не відвідував окремі аудиторні заняття (з поважних причин), на консультаціях він має право відпрацювати пропущені заняття та добрати ту кількість балів, яку було визначено на пропущені теми. У дату складання заліку йому записується у відомість сума поточних балів, які здобувач освіти набрав під час поточної роботи (шкала від 0 до 100 балів).

У випадку, якщо здобувач освіти протягом поточної роботи набрав менше як 60 балів, він складає залік в усній формі під час ліквідації академічної заборгованості. У цьому випадку бали, набрані під час поточного оцінювання, анулюються. Максимальна кількість балів на залік під час ліквідації академічної заборгованості – 100 балів.

Перескладання заліку відбувається не більше двох разів: один раз – викладачеві, другий раз – комісії, яка створюється деканатом факультету. Підсумковий контроль успішності здобувачів проводиться один раз на рік під час заліково-екзаменаційної сесії. Підсумковий рейтинговий бал оцінюється за 100-бальною шкалою. Набрана кількість балів записується в залікову відомість та залікову книжку здобувача.

Питання, що виносяться на залік:

1. Суть та структура світового господарства
2. Етапи розвитку світового господарства
3. Закономірності розвитку і розміщення світового господарства

4. Міжнародний поділ праці як основна наукова категорія географії світового господарства
5. Економічна інтеграція, глобалізація, регіоналізація
6. Географія мінеральних ресурсів світу
7. Використання земельно-грунтових ресурсів світу
8. Рекреаційний потенціал світу
9. Водні ресурси світу та їх використання
10. Галузева структура світового господарства
11. Територіальна структура світового господарства
12. Ресурси Світового океану: географічний аспект
13. Територіальні поєднання природних ресурсів світу
14. Світовий ринок трудових ресурсів
15. Сутність глобальних екологічних проблем
16. Сутність глобальних економічних проблем
17. Сутність глобальної продовольчої проблеми
18. Географія гірничовидобувної промисловості світу
19. Паливно-енергетичний баланс світу: історико-географічні аспекти
20. Географія світового машинобудування
21. Географія харчової промисловості світу
22. Географія чорної металургії світу
23. Географія кольорової металургії світу
24. Географія видавничо-поліграфічної промисловості світу
25. Географія хімічної промисловості світу
26. Географія світового тваринництва
27. Географія світового рослинництва
28. Географія світового виноробства
29. Географія світового рибальства
30. Географія світової кіноіндустрії
31. Інфраструктура світового господарства
32. Географія світової торгівлі товарами
33. Географія світової торгівлі послугами
34. Основні параметри світової транспортної системи світу
35. Регіональні транспортні системи світу
36. Географія світових інформаційних комунікацій
37. Міжнародний туризм як галузь світового господарства
38. Географія світової науки
39. Загальні тенденції розвитку світового ринку послуг
40. ТНК та їх значення у світовому господарстві

VI. Шкала оцінювання знань здобувачів освіти

Оцінка за засвоєння освітнього компонента виставляється згідно шкали оцінювання

Оцінка в балах	Лінгвістична оцінка
90–100	
82–89	

75–81	зараховано
67–74	
60–66	
1–59	Незараховано (необхідне перескладання)

VI. Рекомендована література та Інтернет-ресурси

Методичне забезпечення курсу

1. Мандрик І. П. Географія світового господарства : конспект лекцій. Луцьк: ПП Іванюк В. П., 2021. 187 с.
2. Мандрик І. П. Географія світового господарства : методичні рекомендації до виконання практичних робіт. Луцьк: ПП Іванюк В. П., 2021. 39 с.
3. Мандрик І. П. Географія світового господарства дистанційний курс (Moodle Платформа дистанційного навчання, ВНУ імені Лесі Українки <https://moodle.vnu.edu.ua/course/view.php?id=1265>)

Основна література

1. Географія світового господарства (з основами економіки): навч. посіб. / Я. Б. Олійник та ін.; за ред. Я. Б. Олійника, І. Г. Смирнова. Київ: Знання, 2011. 640 с.
2. Географія світового господарства (з основами економіки): навч. посіб. / Я. Б. Олійник та ін.; за ред. Я. Б. Олійника, І. Г. Смирнова. 2-е вид, стер., Київ: Знання, 2014. 637 с.
3. Голиков А. П., Грицак Ю. П., Казакова Н. А., Сидоров В. П. География мирового хозяйства: учеб. пособие / под ред. А. П. Голикова. Киев: Центр учебной л-ры. 2008. 192 с.
4. Економічна і соціальна географія світу: навч. посіб. / за ред. С. П. Кузика. Львів: Світ, 2002. 670 с.
5. Кузик С. П., Мамчур О. І., Ванда І. В. Географія світового господарства: навч. посібник. Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2014. 312 с.
6. Нікітіна М. Г. Світове господарство та міжнародні відносини: просторові аспекти розвитку: навч. посібник. К.: Центр навчальної літератури, 2004. 192 с.

Додаткова література

1. Атлас глобальних проблем світу. Київ: ДНВП «Картографія», 2009. 144 с.
2. Безуглий В. В. Економічна і соціальна географія зарубіжних країн: навч. посіб. Київ: ВЦ «Академія», 2005. 704 с.
3. Глобалізація світового господарства: геопросторовий вимір: монографія / О. О. Любіцева, В. К. Бабарицька, Б. П. Яценко та ін. Київ: КНУ імені Тараса Шевченка, 2010. 160 с.
4. Мандрик І., Дацюк В. Сучасний стан і тенденції розвитку вугільної промисловості світу. *Суспільно-географічні чинники розвитку регіонів* : матеріали V Міжнар. наук-практ. Інтернет-конференції, м. Луцьк, 8-9 квітня 2021 р. / за ред. Ю. М. Барського, С. О. Пугача. Луцьк : ПП Іванюк В. П. С. 121-123.
5. Мандрик І. П., Маковецька Л. О., Кутній Т. А. Україна на світовому ринку металургійної продукції. *Актуальні проблеми міжнародних*

відносин і регіональних досліджень: матеріали Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції, м. Луцьк, 6 грудня 2021 р. / за ред. В. Й. Лажніка. Луцьк: Вежа-Друк, 2021. С. 143-147.

6. Мандрик І., Сосницька Я., Маковецька Л. Сучасний стан та потенційні можливості виходу України на світовий ринок мінеральної сировини. *Географічний часопис Волинського національного університету імені Лесі Українки*. 2023. № 2 (2). С. 40-49.
7. Міжнародна економіка: навч. посібник / за ред. Ю. Г. Козака, В. М. Новицького. Київ: ЦУЛ; Артєк, 2002. 436 с.
8. Мочерний С. В., Ларіна Я. С., Фомішин С. В. Світове господарство в умовах глобалізації: монографія. Київ: Ніка-Центр, 2006. 200 с.
9. Світова економіка: навч. посібник / за ред. Ю. Г. Козака, В. В. Ковалевського, Н. С. Логвінової. Київ: ЦУЛ. 2010. 328 с.
- 10.Топчієв О. Г. Основи суспільної географії: навч. посіб. Одеса: Астропринт, 2009. 544 с.

Інтернет-ресурси

1. Географічний портал: *веб-сайт*. URL: <http://www.geograf.com.ua/countries>.
2. Географіка: географічний портал. URL : <http://geografica.net.ua/>.
3. Країни світу: *веб-сайт*. URL: <http://svit.ukrinform.ua>.
4. Світова організація торгівлі: *веб-сайт*. URL: <https://www.wto.org/>
5. Організація Об'єднаних Націй: *веб-сайт*. URL : [http:// www.un.org](http://www.un.org)